

*Powiatowy Program Rozwoju Pieczy
Zastępczej w Powiecie
Nowomiejskim
na lata 2018-2020*

Nowe Miasto Lubawskie 2018 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1.Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie nowomiejskim w latach 2015- 2017.....	5
2.Sytuacja rodzin funkcjonujących na terenie poszczególnych gmin powiatu nowomiejskiego.....	16
3.Podsumowanie.....	17
4.Cel główny i cele szczegółowe.....	19
5.Harmonogram działań.....	22
6.Monitoring i ewaluacja	28

Wstęp

Rodzina odgrywa szczególną rolę w życiu każdego człowieka zwłaszcza jednak dziecka. Właściwie funkcjonująca rodzina obdarza swoje potomstwo bezwarunkowym uczuciem miłości powodującym zaspokajanie potrzeb, kształtuje jego osobowość i charakter oraz uczy pełnienia przyszłych dorosłych ról. Ponadto prawidłowe postawy rodzicielskie oparte na miłości, życzliwości, odpowiedzialności, tolerancji, rozwijają aktywność dziecka i stanowią dla niego wzorzec. To właśnie dzięki dorosłym dziecko uczy się widzieć, oceniać i akceptować bądź odrzucać otaczającą go rzeczywistość.

Współczesna rodzina może stanowić środowisko przyjazne prawidłowemu rozwojowi dziecka, jednak znaleźć można rodziny borykające się z licznymi trudnymi sytuacjami, zagrożone w wypełnianiu swych podstawowych funkcji, zwłaszcza opiekuńczo – wychowawczych. Różnego rodzaju zaburzenia dotyczą głównie „patologiczne rodziny” o postępującej dezorganizacji strukturalnej spowodowanej m.in.: rozwodem czy długotrwałą nieobecnością rodzica, jak również rodziny o pogarszającej się sytuacji materialnej (np. dotkniętej problemem bezrobocia). To właśnie te rodziny często pozbawiają swoje dzieci miłości, poczucia stabilizacji i bezpieczeństwa. Co więcej reprezentując wadliwe postawy rodzicielskie prowadzą do braku zaspokojenia podstawowych potrzeb, skazują dziecko na osamotnienie, wyeliminowanie, zamknięcie się w sobie. W przypadku pozbawienia możliwości wychowywania się dziecka w rodzinie biologicznej ma ono prawo do szczególnej opieki i pomocy ze strony państwa.

Na przeciw wyżej opisanym sytuacjom wychodzi ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej preferująca przede wszystkim formy opieki zastępczej o charakterze rodzinnym. Szczególnie miejsce przypisywane jest rodzinie zastępczej, która obok rodzin adopcyjnych uważana jest za jedną z najkorzystniejszych form opieki nad dzieckiem osamotnionym ponieważ daje mu szansę na stworzenie stabilnego środowiska wychowawczego. Należy jednak zaznaczyć, że nadal funkcjonują domy dziecka, które jednak zgodnie z obowiązującymi przepisami przekształcać się będą w miejsca bardziej przyjazne „swoim podopiecznym” - przede wszystkim mniejsze przez co niewątpliwie stwarzać będą zdecydowanie lepsze warunki do rozwoju dzieci w nich przebywających.

Idea rodzicielstwa zastępczego nadal rozwija się w Polsce powoli o czym świadczy przede wszystkim niewielka liczba „nowych” rodzin zastępczych. Stworzenie takiej rodziny szczególnie dla niespokrewnionego dziecka to bardzo trudna i odpowiedzialna decyzja. Kandydaci na rodziców zastępczych muszą mieć w sobie ogromne pokłady miłości i cierpliwości, aby stworzyć dom, który jest marzeniem bardzo wielu opuszczonych, samotnych czy zaniedbanych dzieci. Niezbędna jest także znajomość polskiego ustawodawstwa, którego interpretacja jest jednym z zadań podjętych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w celu uczynienia systemu pieczy zastępczej bardziej przyjaznym i efektywnym dla opiekunów oraz dzieci w powiecie nowomiejskim.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Nowomiejskim na lata 2018 - 2020 zwany dalej Programem, został sporządzony na podstawie założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 180 pkt 1 przywołanej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie

i realizacja 3 – letniego programu, dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej w tym określenie rocznego limitu zawodowych rodzin zastępczych oraz na podstawie art. 182 ust. 5 i 6 zawarcie w nim zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej.

Niniejszy dokument stanowi kontynuację realizacji zadań określonych ww. przepisem a zawarte w nim działania wynikają z zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej

Ponadto Program spójny jest z celem strategicznym nr 1 „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowomiejskiego na lata 2014-2020” tj. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieci i młodzieży. W tym z celem operacyjnym nr 1 i 2.

1. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017 (stan na 31 grudnia)

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych w latach 2015-2017.

Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodzinny dom dziecka (dalej: rddz)	Ogółem rodzin zastępczych
2015	24	13	1	37 + 1 rddz
2016	25	12	1	37 + 1 rddz
2017	29	14	1	43 + 1 rddz

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Liczba rodzin zastępczych w powiecie nowomiejskim w 2017 r. znacznie wzrosła niemniej jednak, najwięcej jest rodzin zastępczych spokrewnionych – ustanawianych przez Sąd bez procesu kwalifikacyjnego, który obowiązkowy jest dla osób chcących pełnić funkcję rodziny zastępczej niezawodowej (niespokrewnionej z dzieckiem). Od lipca 2013 r. w naszym powiecie funkcjonuje 1 rodzinny dom dziecka – w kolejnych latach – mimo założeń nie udało się pozyskać kandydatów do pełnienia ww. funkcji.

Tabela nr 2. Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017 (stan na dzień 31 grudnia).

Rok	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinnym domu dziecka	Liczba dzieci ogółem
2015	35 w tym: 31 małoletnich i 4 pełnoletnich	21 w tym: 18 małoletnich i 3 pełnoletnich	6 małoletnich	55 małoletnich i 7 pełnoletnich
2016	35 w tym: 31 małoletnich i 4 pełnoletnich	20 w tym: 18 małoletnich i 2 pełnoletnich	9 małoletnich	58 małoletnich i 6 pełnoletnich
2017*	40 w tym: 31 małoletnich i 9 pełnoletnich	20 w tym: 19 małoletnich i 1 pełnoletnie	9 małoletnich	59 małoletnich i 10 pełnoletnich

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

* stan na dzień 31.12.2017 r.

Z przedstawionej informacji wynika, że w powiecie nowomiejskim najwięcej dzieci pozostaje w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Co istotne w nich przebywa też najwięcej pełnoletnich wychowanków.

Tabela nr 3. Liczba rodzin zastępczych w poszczególnych gminach w powiecie nowomiejskim w latach 2015- 2017.

Rok	Gmina Miejska Nowe Miasto Lub.				Gmina Nowe Miasto Lub.					Gmina Kurzętnik				Gmina Grodziczno				Gmina Biskupiec			
	O*	RS*	RN*	L.d z.*	O*	RS*	RN*	Rdd z*	L.d z*	O*	RS*	RN *	L.dz .*	O*	RS*	RN *	L.d z.*	O*	RS*	RN *	L.dz. *
2015	10	8	2	15	7	5	2	1	11+ 6rd dz	11	4	7	18	6	4	2	6	3	3	0	3
2016	12	11	1	20	7	5	2	1	10+ 9rd dz	11	4	7	16	5	3	2	5	2	2	0	2
2017* *	15	13	2	19	8	5	3	1	11+ 9rd dz	11	5	6	17	7	4	3	8	2	2	0	2

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim

Z przedstawionej tabeli wynika, że najwięcej rodzin spokrewnionych jest w Gminie Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie oraz Gminie Nowe Miasto Lubawskie z siedzibą w Mszanowie, najmniej w Gminie Biskupiec. Na terenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie z siedzibą w Mszanowie funkcjonuje rodzinny dom dziecka. Rodzin niezawodowych najwięcej jest w Gminie Kurzętnik, ww. rodzin nie ma w Gminie Biskupiec.

*Legenda:

O - ogółem rodzin zastępczych

RS - rodziny spokrewnione

RN – rodziny niezawodowe

Rddz – rodzinny dom dziecka

L. dz - liczba umieszczonych dzieci

** - stan na dzień 03.12.2017 r.

Tabela nr 4. Informacja o dzieciach z naszego powiatu przebywających w rodzinnej pieczy na terenie innych powiatów w latach 2015-2017.

Rok	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach
	2015
2016	10
2017	12

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Dzieci z naszego powiatu przebywają również w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych (ciocia, wujek bądź inne osoby) na terenie innych powiatów.

Tabela nr 5. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017 (dane dotyczą dzieci w całym roku kalendarzowym).

Wiek dzieci w latach	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodzinny dom dziecka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
do 3 lat	0	1	1	0	1	2	1	2	0
4-6	3	2	3	2	0	2	2	2	4
7-13	14	12	12	10	11	8	2	3	3
14-17	15	16	15	6	6	7	1	2	2
18-24	4	4	9	3	2	1	0	0	0
Razem	36	35	40	21	20	20	6	9	9

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Z powyższych danych możemy wywnioskować, że najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i w rodzinnym domu dziecka w przedziale wiekowym 7-13 lat oraz 14-17 lat. Najmniejszy jest wskaźnik dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w wieku do lat 3.

Tabela nr 6. Podział rodzin zastępczych w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017 ze względu na liczbę przebywających dzieci.

Liczba dzieci w rodzinie	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodzinny dom dziecka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
1 dziecko	14	16	19	8	7	9	0	0	0
2 dzieci	9	8	9	3	3	4	0	0	0
3 dzieci	1	1	1	1	1	0	0	0	0
4 dzieci i więcej	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Razem	24	25	29	13	12	14	1	1	1

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Z przedstawionej tabeli wynika, że w powiecie nowomiejskim najwięcej jest rodzin zastępczych z jednym dzieckiem zarówno spokrewnionych jak i niezawodowych. W jednej rodzinie niezawodowej przebywa 4 dzieci (rodzeństwo). Natomiast w rodzinnym domu dziecka 9 dzieci (2 rodzeństwa 6+3).

Tabela nr 7. Wiek rodziców zastępczych w powiecie nowomiejskim stan na dzień 31.12.2017 r.

Wiek rodziców zastępczych	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodzinny Dom Dziecka
do 21 lat	1	0	0
22-30 lat	2	2	0
31-40 lat	1	3	0
41-50 lat	2	5	0
51-60 lat	7	3	1
61-70 lat	8	0	0
powyżej 70 lat	1	0	0

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Powyższe dane wskazują, że największa liczba rodziców zastępczych to osoby powyżej 50 r.ż. - ze znaczną przewagą rodzin spokrewnionych. Zdecydowanie w młodszym wieku są rodziny zastępcze niezawodowe.

Tabela nr 8. Środki finansowe na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Rok	Rodzinna piecza zastępcza	Instytucjonalna piecza zastępcza
2015	907 419,54 zł.	34 040,70 zł.
2016	1 123 363,73 zł.	179 400,24 zł.
2017	1 308 515,72 zł.	213 287,05 zł.

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Tabela nr 9. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, rodzinnego domu dziecka oraz pełnienia funkcji rodziny pomocowej.

Formy promowania rodzicielstwa zastępczego	Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny pomocowej			Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, rddz			Liczba rodzin, które otrzymały zaświadczenie kwalifikacyjne		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
- informacja na stronie internetowej powiatu pt. „Jak zostać rodzicem zastępczym?”	0	0	0	4	1	0	0	0	3*

- ogłoszenie w parafii podczas mszy św., - dystrybucja plakatów, ulotek w instytucjach, sklepach, zakładach usługowych, podczas festynów, pokazów inne									

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

*Legenda: 3 zaświadczenia kwalifikacyjne dla niezawodowej rodziny zastępczej.

W analizowanym okresie nie pozyskano rodziny do pełnienia funkcji rodziny pomocowej. Bardzo małe było też zainteresowanie pełnieniem funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej czy rodzinnego domu dziecka – wydano tylko 3 zaświadczenia kwalifikacyjne – kandydaci z poprzednich lat (2015, 2016).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określiła zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej. Na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej starosta wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (dalej: PCPR). Utworzono więc Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej i zatrudniono następujących pracowników: koordynatora zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, obecnie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa i pedagoga na umowę zlecenie. Od 2012 roku praca z rodzinami zastępczymi oraz przebywającymi w nich dziećmi przebiega w oparciu o ww. ustawę.

Tabela nr 10. Liczba posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.

Wiek omawianych dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba posiedzeń zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka...		
	2015	2016	2017
Dzieci poniżej 3 roku życia	4	4	14
Dzieci powyżej 3 roku życia	6	11	12
Razem	10	15	26

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie określonych w niniejszej ustawie terminów dokonywał okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 11. Liczba posiedzeń zespołów doraźnych dotyczących sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Liczba posiedzeń zespołów doraźnych w latach 2015-2017		
2015	2016	2017
4	5	0

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

*Legenda: stan na dzień 31.12.2017 r.

Z przedstawionej tabeli wynika, że mimo, iż PCPR udzielał systematycznego wsparcia wszystkim rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka – nie udało się uniknąć wystąpienia sytuacji kryzysowych, niemniej jednak występujące problemy były systematycznie rozwiązywane.

Co istotne w roku 2017 r. nie odbył się żaden zespół doraźny.

Tabela nr 12. Liczba posiedzeń zespołów dotyczących oceny rodzin zastępczych/rdd.

Liczba posiedzeń zespołów dotycz. oceny rodzin zastępczych/rdd w latach 2015-2017		
2015	2016	2017
5	6	6

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Zgodnie z art. 132 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie określonych w niniejszej ustawie terminów dokonywał oceny funkcjonujących rodzin zastępczych oraz rodzinnego domu dziecka.

Tabela nr 13. Szkolenia rodzin zastępczych w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017.

Rok	Tematyka szkoleń	Liczba uczestników
2015	Spotkania edukacyjne, grupy wsparcia nt.: „Jak doskonalić kompetencje społeczne u dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej?”,	20 rodzin zastępczych + 1 rddz
	„Rola rodzica jako doradcy edukacyjno-zawodowego. Prawidłowe zaspokajanie potrzeb u dzieci, komunikacja interpersonalna oraz spędzanie czasu wolnego”.	10 rodzin zastępczych + 1 rddz
2016	1. „Zagrożenia wakacyjne” szkolenie edukacyjne poprowadzone przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowym Mieście Lub.	17 rodzin zastępczych + 1 rddz + 22 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej;
	2. Program szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych z zakresu:	7 rodzin zastępczych spokrewnionych

	-„Znaczenie więzi (co to jest więź i jak się tworzy, więź matrycą wszystkich przyszłych relacji, rodzaje więzi, zerwanie i odbudowywanie więzi, czym jest trauma, zerwane więzi jako trauma), - „Zaburzenia zachowania-zachowania ryzykowne-jak im zapobiegać”, -„Krzywdzenie dzieci i wpływ krzywdy na rozwój i zachowanie. Wpływ dysfunkcji w rodzinie na rozwój dziecka”, -„Wychowanie-czynniki znaczące. Kara czy nagroda. Znaczenie miłości. Gdzie szukać wsparcia w trudnym procesie wychowania”, -„Podstawy prawa rodzinnego, opiekuńczego i spadkowego w praktyce”. „Jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice” warsztat poprowadzony w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. „Bezpieczeństwo osób nieletnich” spotkanie integracyjne.	10 rodzin zastępczych + 1 rddz 10 rodzin zastępczych + 1 rddz
2017	Warsztat w ramach obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego poprowadzony przez pedagoga Zds.RPZ nt. „Wskazówki wychowawcze dla rodziców zastępczych”. Szkolenie z zakresu wiedzy nt. wolontariatu. Szkolenie z zakresu kształcenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych. Udział rodzin zastępczych niezawodowych oraz rodzinnego domu dziecka w grupie wsparcia (samopomocowa). Udział w konferencji nt. „Usamodzielnienie i co dalej?” „Cyberbezpieczne święta”.	4 rodziny zastępcze + 1 rddz 8 rodzin zastępczych + 1 rddz 3 rodziny zastępcze średnia liczba rodzin niezawodowych 7 + 1 rddz- spotkania odbywają się w każdy ostatni piątek miesiąca. 5 rodzin zastępczych + 1 rddz 12 rodzin zastępczych + 1 rddz

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

W powyższej tabeli wykazano tematykę szkoleń rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz liczbę uczestników szkoleń. Dobór tematyki wynikał ze zdiagnozowanych potrzeb.

Tabela nr 14. Kontynuowanie nauki przez usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

Poziom edukacji	Usamodzielniani wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej			Usamodzielniani wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Szkoła ponadgimnazjalna/ średnia	2	2	5	0	0	0
Szkoła ponadgimnazjalna/ Zasadnicza Szkoła Zawodowa	3	3	1	1	0	0
Szkoła wyższa	4	4	4	0	0	0
Ogółem	9	9	10	1	0	0

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

W tabeli nr 14 przedstawiono poziomy edukacji usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej kontynuują naukę na poziomie średnim i wyższym, natomiast najczęściej kończą edukację na poziomie gimnazjum, w sporadycznych przypadkach kontynuują naukę w szkole ponadgimnazjalnej (zawodowej).

Tabela nr 15. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza socjalizacyjna	2015		2016		2017	
	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów
Dom Dziecka w Pacółtowie	12	12	12	12	12	12
R A Z E M	29		28		27	

Źródło: Dane pozyskane z Domu Dziecka w Pacółtowie.

Analiza pozyskanych danych wskazuje, że liczba umieszczonych dzieci w jedynej funkcjonującej na terenie powiatu nowomiejskiego placówce opiekuńczo -wychowawczej tj. Domu Dziecka w Pacółtowie na przełomie 3 ostatnich lat jest podobna tj: 29-28-27 osób. Spośród wszystkich wychowanków niniejszej placówki przebywających w niej w roku 2015, 2016 i 2017 większość z nich pochodziła z poza obszaru powiatu nowomiejskiego a zmniejszenie liczby tych z naszego powiatu wiązała się z ich usamodzielnieniem.

Tabela nr 16. Wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017.

Wiek dzieci w Domu Dziecka w Pacóttowie w latach	2015		2016		2017		RAZEM
	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z powiatu nowomiejskiego	Liczba dzieci z innych powiatów	
do 4 r.ż.	0	1	0	0	0	0	1
5 – 6	0	1	0	2	0	1	4
7	0	0	0	0	0	1	1
8 – 10	0	3	0	2	0	1	6
11 – 13	1	2	1	2	0	5	11
14 – 18	8	9	8	9	6	8	48
powyżej 18 r.ż.	3	1	3	1	1	4	13

Źródło: Dane pozyskane z Domu Dziecka w Pacóttowie.

Powyższe zestawienie ilustruje liczbę dzieci przebywających w Domu Dziecka w Pacóttowie w poszczególnych latach z podziałem na ich wiek. Jak wynika ze zgromadzonych informacji w niniejszej placówce przebywało najwięcej dzieci w wieku 14-18 lat z czego zdecydowaną większość stanowią osoby pochodzące z poza terenu powiatu nowomiejskiego. Na przełomie lat 2015/2017 było ich 38. Następną grupę stanowią wychowankowie, którzy ukończyli 18 lat i pozostali w placówce z tytułu kontynuacji nauki. W latach 2015, 2016 i 2017 było ich łącznie 13 w tym 7 z powiatu nowomiejskiego i 6 z innego. Najmniej, bo obecnie 1 dziecko, przebywa w domu dziecka w wieku do 4 lat – jak wynika z informacji pozyskanych z ww. placówki przyczyną jego umieszczenia w niniejszym domu było nie rozdzielanie go ze starszym rodzeństwem, które także w nim przebywa (przyp. - zgodnie z art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umieszczenie min. w placówce opiekuńczo – wychowawczej dziecka poniżej 10 roku życia możliwe jest w szczególnych przypadkach takich jak umieszczenie w danej placówce także jego rodziców bądź rodzeństwa).

Tabela nr 17. Usamodzielnieni wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2015-2017.

ROK	2015								2016								Na dzień 31.12.2017								
	Liczba wychowanków którzy opuścili placówkę	Liczba wychowanków którzy osiedlili się na terenie PN	Poziom wykształcenia			wiek			Liczba wychowanków którzy opuścili placówkę	Liczba wychowanków którzy osiedlili się na terenie powiatu	Poziom wykształcenia			wiek			Liczba wychowanków którzy opuścili placówkę	Liczba wychowanków którzy osiedlili się na terenie powiatu	Poziom wykształcenia			Wiek			
			podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	18 lat	19 lat	20 lat			podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	18 lat	19 lat	20 lat			podstawowe	gimnazjalne	zawodowe	17 lat	18 lat	19 lat	20 lat
Z powiatu nowomiejskiego	1	1	1	-	-	1	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	5	2	-	3	2	1	1	1	1
Z innych powiatów	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Dane pozyskane z Domu Dziecka w Pacóttowie.

Jak przedstawia tabela nr 17, według stanu na 31.12.2017 r. Dom Dziecka w Pacóttowie opuściło w sumie 5 wychowanków – wszyscy pochodzący z terenu powiatu nowomiejskiego. Co więcej tylko 2 z wyżej wymienionych osiedliło się na obszarze z którego pochodziło. W roku 2016 i 2015 usamodzielnili się tylko 2 osoby – obie osiedliły się na obszarze powiatu nowomiejskiego.

Analizując kwestię poziomu wykształcenia osób opuszczających ww. placówkę wskazano, że uzależniony jest on od okresu ich pobytu w niej – im krótszy czas, tym niższe wykształcenie. Ponadto zaznaczono, że kadra w niej zatrudniona nie ma wystarczających możliwości, aby wszechstronnie oddziaływać na wychowanka w celu nadrobienia zaległości, wyrównania braków i kompensacji, dlatego ich wykształcenie jest na niskim poziomie. Ponadto zaznaczono, że wychowankowie, którzy opuścili placówkę w wieku 18 lat to: przyszłe matki, osoby z zaburzeniami osobowości, karani.

2.Sytuacja rodzin funkcjonujących na terenie poszczególnych gmin powiatu nowomiejskiego.

W celu pozyskania informacji na temat funkcjonowania rodzin zamieszkujących na terenie powiatu nowomiejskiego pod kątem wypełniania przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczej względem swoich biologicznych dzieci, zwrócono się ze stosownym zapytaniem do przedstawicieli 5 gmin o udostępnienie owych danych.

Pozyskane informacje zawarte zostały w poniższych tabelach.

Tabela 18. Dane dotyczące rodzin nie wypełniających właściwie funkcji opiekuńczo – wychowawczej w stosunku do małoletnich dzieci w nich przebywających zagrożonych umieszczeniem ich w pieczy zastępczej (stan na dzień 30.09.2017 r.).

Gmina	Liczba rodzin nie wypełniających właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Liczba małoletnich dzieci przebywających w rodzinach nie wypełniających właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej
Nowe Miasto Lub zs. w Mszanowie	15	48
Nowe Miasto Lubawskie	28	73
Biskupiec	7	15
Kurzętnik	25	65
Grodziczno	14	39
Łącznie	89	240

Źródło: Informacje przekazane z ośrodków pomocy społecznej terenu powiatu nowomiejskiego.

Przedstawione wyniki, jednoznacznie wskazują na funkcjonowanie na obszarze powiatu nowomiejskiego 89 rodzin, które nie wypełniają właściwie swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci, które w nich przebywają a których łącznie jest aż 240. Należy zaznaczyć, że pozytywnym aspektem jest fakt, że część spośród wskazanych rodzin objęta jest wsparciem asystenta rodziny/pracownika socjalnego.

Tabela 19. Dane rodzin których dzieci w wyniku nie wypełniania właściwie funkcji opiekuńczo – wychowawczej umieszczone zostały w pieczy zastępczej w latach 2015-2017 (stan na dzień 31.12.2017 r.)

Gmina	Liczba rodzin biologicznych nie wypełniających właściwie funkcji opiekuńczo-wychowawczej których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej
Nowe Miasto Lub zs. w Mszanowie	0
Nowe Miasto Lubawskie	5
Biskupiec	0

Kurzętnik	6
Grodziczno	1
Łącznie	12

Źródło: Dokumentacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Jak wynika z powyższego zestawienia w okresie 3 ostatnich lat, 12 małoletnich dzieci w wyniku zaniedbań ze strony swoich biologicznych rodziców umieszczonych zostało w rodzinnej pieczy zastępczej (głównie w rodzinach zastępczych spokrewnionych).

3.Podsumowanie

Liczba rodzin zastępczych w powiecie nowomiejskim w latach 2015-2017 wzrasta. Na dzień 31 grudnia 2017 roku ogółem były 43 rodziny zastępcze, w tym 29 rodzin spokrewnionych, 14 niezawodowych i 1 rodzinny dom dziecka. Znaczny wzrost ww. rodzin w analizowanym okresie (głównie rok 2016 – 36 rodzin i 2017 – 43 rodziny) spowodowany był powstawaniem rodzin zastępczych spokrewnionych tworzonych przez dziadków czy rodzeństwo danego dziecka i ustanawianych przez Sąd bez konieczności „przechodzenia” przez proces kwalifikacyjny jak to odbywa się w przypadku rodzin niezawodowych (niespokrewnionych z dzieckiem). Wg stanu na dzień 31.12.2017 r. w funkcjonujących na terenie powiatu nowomiejskiego rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka przebywa łącznie 59 małoletnich dzieci i 10 pełnoletnich. Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i w rodzinnym domu dziecka w przedziale wiekowym 7-13 lat oraz 14-17 lat. Najmniejszy jest wskaźnik dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w wieku do lat 3. Najliczniejsze są rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe z 1 dzieckiem. W jednej rodzinie niezawodowej przebywa 4 dzieci (rodzeństwo). Największa liczba rodziców zastępczych to osoby powyżej 50 r.ż. - ze znaczną przewagą rodzin spokrewnionych. Zdecydowanie w młodszym wieku są rodziny zastępcze niezawodowe. Mimo prowadzonej corocznie kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze, obserwujemy brak kandydatów zgłaszających się do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, pomocowej czy rodzinnego domu dziecka. W roku 2017 r. wydano tylko 3 zaświadczenia kwalifikacyjne – kandydaci z poprzednich lat (2015, 2016 r.). W analizowanym okresie wysokość środków finansowych na świadczenia dla rodzin zastępczych jest na zbliżonym poziomie. Od 2012 roku w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje stanowisko ds. obsługi świadczeń natomiast pracę merytoryczną z rodzinami zastępczymi zajmują się pracownicy zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej. Dwa razy w roku odbywają się posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dla dzieci powyżej 3 roku życia, co 3 miesiące dla dzieci do 3 roku życia. W przypadku pojawiających się sytuacji problemowych w rodzinach zastępczych zwoływane są zespoły doraźne, których celem jest wypracowanie wraz z rodziną planu wsparcia. W analizowanym okresie liczba zespołów doraźnych zmalała.

Rozpatrując kwestię funkcjonujących obecnie rodzin zastępczych i trudności wynikających z pozyskania kandydatów do ich pełnienia istotnym problemem zdaje się być bardzo duża liczba rodzin biologicznych nie wypełniających właściwie swojej roli. Jak wynika ze zgromadzonych danych na terenie 5 gmin powiatu nowomiejskiego owych rodzin jest 89 a w nich aż 240 małoletnich dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. Jedynym pozytywnym aspektem ww. sytuacji jest fakt, że ośrodki pomocy społecznej wspierają część z nich przydzielając

im asystenta rodziny. Co istotne na przełomie lat 2015/2017 z rodzin biologicznych odebrano 12 małoletnich dzieci i umieszczono je w pieczy zastępczej - najwięcej z terenu Nowego Miasta Lubawskiego oraz gminy Kurzętnik. Należy zaznaczyć, że – co niepokojące powiat nowomiejski posiada bardzo małą liczbę rodzin zastępczych w których w sytuacji kryzysowej można by umieścić małoletnie dzieci.

Odnosząc się do usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej jednoznacznie stwierdzić można, że zarówno w Domu Dziecka w Pacóltowie jak i w rodzinach zastępczych przebywają osoby, które ukończyły 18 lat, niemniej jednak poziom ich wykształcenia diametralnie się różni. Jak wynika z posiadanych danych wychowankowie ww. placówki opuszczając ją posiadają wykształcenie gimnazjalne, sporadycznie zawodowe. Zdaniem przedstawicieli przedmiotowego Domu owa sytuacja spowodowana jest znacznymi deficytami małoletnich dzieci w niej umieszczanych, których mimo systematycznej pracy ich wychowawców, trudno jest zmotywować do nauki oraz zniwelować ich znaczne opóźnienia edukacyjne. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że wychowankowie rodzin zastępczych niejednokrotnie w nich pozostając kontynuują naukę na poziomie szkoły średniej i wyższej.

Analiza danych pozyskanych w wyniku ewaluacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 a także zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej (art. 182 ust. 5 i 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) do opracowania niniejszego programu wskazuje na potrzebę: pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych – zawodowych, niezawodowych, pomocowych i rodzinnych domów dziecka; wspieranie istniejących już rodzin zastępczych niezawodowych, spokrewnionych, rodzinnym domu dziecka a także przebywających w nich dzieci, podnoszenie i wzmacnianie ich kompetencji wychowawczych, doskonalenie kompetencji osób pełniących funkcję opiekunów procesów usamodzielnienia – uświadamiać im ich rolę w ww. procesie, udzielać wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej. Ponadto zasadna jest standaryzacja istniejącej placówki opiekuńczo – wychowawczej, a także doskonalenie zawodowe kadry zatrudnionej w pieczy zastępczej zarówno rodzinnej i instytucjonalnej.

4. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny:

Tworzenie warunków do rozwoju systemu pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych.

Cel szczegółowy nr 1:

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie nowomiejskim.

Proponowane działania:

1. Kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze.
2. Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjno – kwalifikacyjnej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.
3. Ustalenie rocznych limitów zawodowych rodzin zastępczych.

Wskaźniki:

1. Liczba i formy kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze.
2. Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, prowadzących rodzinny dom dziecka w roku 2018, 2019, 2020.
3. Liczba kandydatów, którzy zostali skierowani na szkolenia do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, prowadzących rodzinny dom dziecka w roku 2018, 2019, 2020.
4. Liczba kandydatów, którzy otrzymali kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka w latach 2018, 2019, 2020.
5. Liczba rodzin zastępczych zawodowych/prowadzących rodzinny dom dziecka w roku 2018, 2019 i 2020.
6. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w roku 2018, 2019, 2020.

Cel szczegółowy nr 2:

Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka oraz zapobieganie sytuacjom trudnym i kryzysowym w nich występujących.

Proponowane działania:

1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. Organizowanie spotkań integracyjnych rodzin zastępczych (np. Dzień Rodzicielstwa Zastępczego).
3. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka poprzez szkolenia, warsztaty oraz wsparcie ze strony pedagoga i psychologa.
4. Podnoszenie kompetencji i uświadamianie istotnej roli opiekuna procesu usamodzielnienia poprzez udział w szkoleniach z ww. zakresu.

5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
6. Pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka w sytuacjach trudnych, konfliktowych.
7. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka.
8. Wspieranie rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka poprzez rodzinę pomocową.
9. Wypłata świadczeń przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
10. Pomoc rodzinom zastępczym w uzyskaniu specjalistycznej pomocy.

Wskaźniki:

1. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2018, 2019, 2020.
2. Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w spotkaniach integracyjnych w latach 2018, 2019, 2020.
3. Liczba rodzin, które uczestniczyły w szkoleniach/warsztatach oraz liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychologa i pedagoga w latach 2018, 2019, 2020.
4. Liczba osób pełniących funkcję opiekunów procesu usamodzielnienia, które uczestniczyły w szkoleniach w latach 2018, 2019, 2020.
5. Liczba osób ZdsRPZ, które podniosły swoje kwalifikacje zawodowe i w jakim zakresie.
6. Liczba rodzin zastępczych/prowadzących rodzinny dom dziecka, którym udzielono pomocy w sytuacjach trudnych/konfliktowych w latach 2018, 2019, 2020.
7. Liczba rodzin spokrewnionych, niezawodowych, prowadzących rodzinny dom dziecka uczestniczących w grupach wsparcia w latach 2018, 2019, 2020.
8. Liczba rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka objętych wsparciem rodziny pomocowej w latach 2018, 2019, 2020.
9. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę świadczeń na rodziny zastępcze w latach 2018, 2019, 2020.
10. Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy specjalistycznej w latach 2018, 2019, 2020.

Cel szczegółowy nr 3:

Podniesienie standardu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Proponowane działania:

1. Wyznaczenie kierunków działań placówki opiekuńczo – wychowawczej w dochodzeniu do standardów określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania a także zaspokajanie niezbędnych ich potrzeb.
3. Współpraca z asystentami rodziny/pracownikami socjalnymi i innymi instytucjami w celu powrotu dziecka do rodzinnego domu lub zmiany formy pieczy zastępczej.
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry zatrudnionej w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Wskaźniki:

1. Forma podjętych działań mających na celu dojście do standardu placówki opiekuńczo – wychowawczej zgodnie z ustawą.
2. Liczba dzieci, którym zapewniono całodobową opiekę i wychowanie oraz niezbędne potrzeby.
3. Liczba dzieci, które powróciły do rodzinnego domu oraz zmieniły formę pieczy zastępczej.
4. Liczba osób zatrudnionych w placówce opiekuńczo – wychowawczej, które podniosły swoje kwalifikacje zawodowe i w jakim zakresie.

Cel szczegółowy nr 4:

Poprawa funkcjonowania społecznego i zawodowego osób opuszczających pieczę zastępczą.

Proponowane działania:

1. Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej w uzyskaniu kwalifikacji zawodowych poprzez wypłacanie świadczeń na kontynuowanie nauki.
2. Wsparcie osób opuszczających pieczę zastępczą w podnoszeniu kompetencji społecznych.
3. Umożliwienie dostępu osobom opuszczającym pieczę do poradnictwa prawnego i psychologicznego funkcjonującego w strukturze PCPR.
4. Wsparcie rzeczowe i finansowe usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Wskaźniki:

1. Liczba wychowanków, którym przyznano świadczenie na kontynuowanie nauki oraz wysokość środków przeznaczonych na wypłatę tych świadczeń w roku 2018, 2019, 2020.
2. Liczba osób, którym umożliwiono podniesienie kompetencji społecznych.
3. Liczba informacji przekazanych wychowankom dot. funkcjonowania w strukturze PCPR poradnictwa specjalistycznego.
4. Liczba osób opuszczających pieczę zastępczą którym udzielono pomocy rzeczowej i finansowej oraz wysokość środków przeznaczonych na ww. wypłaty w poszczególnych 2018, 2019, 2020.

5. Harmonogram działań

Cel główny, cele szczegółowe, terminy, podmioty realizujące, współpracujące w realizacji, źródła finansowania.

Cel główny: Tworzenie warunków do rozwoju systemu pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem form rodzinnych.					
Cel szczegółowy nr 1: Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w powiecie nowomiejskim.					
Proponowane działania	od kiedy	do kiedy	podmiot realizujący	współpracujące w realizacji	źródła finansowania
Proponowane działania: 1.1. Kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze.	2018	2020	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (dalej PCPR) – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	szkoły, parafie, lokalne media	środki ujęte w planie finansowym PCPR
1.2. Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjno – kwalifikacyjnej kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezwodowej, zawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	ośrodki adopcyjne (dalej OA), ośrodki pomocy społecznej (dalej) OPS	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
1.3. Ustalenie rocznych limitów zawodowych rodzin zastępczych.	2018	2020	PCPR		środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane

Cel szczegółowy nr 2: Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka oraz zapobieganie sytuacjom trudnym i kryzysowym w nich występujących.					
Proponowane działania	od kiedy	do kiedy	podmiot realizujący	współpracujące w realizacji	źródła finansowania
2.1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi przepisami.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej (dalej) MRPiPS	środki ujęte w planie finansowym PCPR + pozyskane z MRPiPS
2.2. Organizowanie spotkań integracyjnych rodzin zastępczych (np. Dzień Rodzicielstwa Zastępczego).	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	specjaliści	środki ujęte w planie finansowym PCPR
2.3. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka poprzez szkolenia, warsztaty oraz wsparcie ze strony pedagoga i psychologa.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	specjaliści	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
2.4. Podnoszenie kompetencji i uświadamianie istotnej roli opiekuna procesu usamodzielnienia poprzez udział w szkoleniach z ww. zakresu.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	specjaliści	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
2.5. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.	2018	2020	PCPR	OPS, OA, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (dalej ROPS)	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane

2.6. Pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka w sytuacjach trudnych, konfliktowych.	2018	2020	PCPR	specjaliści	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
2.7. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	specjaliści	środki ujęte w planie finansowym PCPR
2.8. Wspieranie rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinny dom dziecka poprzez rodzinę pomocową.	2018	2020	PCPR – zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej	inne PCPR-y	środki ujęte w planie finansowym PCPR
2.9. Wyplata świadczeń przewidzianych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2018	2020	PCPR	OPS	środki ujęte w planie finansowym PCPR i OPS
2.10. Pomoc rodzinom zastępczym w uzyskaniu specjalistycznej pomocy.	2018	2020	PCPR	poradnie specjalistyczne, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego	

Cel szczegółowy nr 3: Podniesienie standardu w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.					
Proponowane działania	od kiedy	do kiedy	podmiot realizujący	współpracujące w realizacji	źródła finansowania
3.1. Wyznaczenie kierunków działań w dochodzeniu do standardów określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2018	2020	placówka opiekuńczo - wychowawcza	PCPR, Zarząd Powiatu Nowomiejskiego	budżet Powiatu Nowomiejskiego
3.2. Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania a także zaspokajanie niezbędnych ich potrzeb.	2018	2020	placówka opiekuńczo - wychowawcza	fundacje, stowarzyszenia	środki ujęte w planie finansowym placówki opiekuńczo – wychowawczej (tj. Domu Dziecka w Pacółtowie) w ramach własnych zadań
3.3. Współpraca z asystentami rodziny/pracownikami socjalnymi i innymi instytucjami w celu powrotu dziecka do rodzinnego domu lub zmiany formy pieczy zastępczej.	2018	2020	placówka opiekuńczo – wychowawcza	OPS, Sąd	
3.4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry zatrudnionej w placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2018	2020	placówka opiekuńczo - wychowawcza	PCPR, OPS, OA, ROPS	środki ujęte w planie finansowym placówki opiekuńczo – wychowawczej (tj. Domu Dziecka w Pacółtowie) w ramach własnych zadań

Cel szczegółowy nr 4: Poprawa funkcjonowania społecznego i zawodowego osób opuszczających pieczę zastępczą.					
Proponowane działania	od kiedy	do kiedy	podmiot realizujący	współpracujące w realizacji	źródła finansowania
4.1. Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej w uzyskaniu kwalifikacji zawodowych poprzez wypłacanie świadczeń na kontynuowanie nauki.	2018	2020	placówka opiekuńczo-wychowawcza, rodziny zastępcze, PCPR	PUP, pracodawcy, szkoły	środki ujęte w planie finansowym PCPR
4.2. Wsparcie opuszczających pieczę zastępczą w podnoszeniu kompetencji społecznych.	2018	2020	placówka opiekuńczo – wychowawcza, PCPR	PCPR, poradnictwo specjalistyczne	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
4.3. Umożliwienie dostępu osobom opuszczającym pieczę zastępczą do poradnictwa prawnego i psychologicznego funkcjonującego w strukturze PCPR.	2018	2020	PCPR	Poradnictwo specjalistyczne funkcjonujące w strukturze PCPR	środki ujęte w planie finansowym PCPR + środki pozyskane
4.4. Wsparcie rzeczowe i finansowe usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	2018	2020	PCPR	Inne PCPR-y w przypadku osiedlenia się na terenie innego powiatu.	środki ujęte w planie finansowym PCPR

Roczne limity zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka w powiecie nowomiejskim.

Rok kalendarzowy	2018	2019	2020
Liczba proponowanych rodzin zawodowych	0	0	0
Liczba proponowanych rodzinnych domów dziecka	1	1	2

6. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring prowadzony będzie na bieżąco, przez cały okres realizacji programu. Polegać będzie on na zbieraniu danych związanych z realizacją zaplanowanych działań, analizowaniu wskaźników w celu oceny czy zmierzamy do osiągnięcia założonych celów.

Monitoring prowadzić będzie pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Ewaluacja przeprowadzona będzie na koniec realizacji programu. Wykorzystane będą informacje zawarte w monitoringu programu, dane statystyczne będące w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, informacje od adresatów, podmiotów współuczestniczących w realizacji programu oraz interesariuszy zewnętrznych.

Z przeprowadzonej ewaluacji sporządzony zostanie raport.

Program opracowała – Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej Ewelina Suszyńska